IX. évfolyam. Celldömölk 1913 november 30. 48 szám.

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Czelldömölkön.
Ide intézendők a szellemi részt illető közlemények hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

A sertésvész elleni védekezést szabályozó uj rendelet.

Ghillány Imre báró földmivelésügyi miniszter első hivatalbeli ténykedései közé tartozott a sertésvész elleni védekezésről a 60.000/III. 4. számu uj rendeletet kibocsátani, amely hatályon kivül helyezi az eddigi összes erre vonatkozó korábbi rendeleteket és a gazdákat temérdek szekaturától és károsodástól óvja meg. Ebben az uj rendeletben a földmivelésügyi miniszter igen szerencsés módon a sertésvész elleni védekezésnél csupán csak annyit rendel el a hatóságoknak, amennyi a járvány leküzdésére és tovaterjedésének meggátlására tényleg szükséges és mellőzi mindazokat az intézkedéseket, melyekről bebizonyult, hogy a járvány, illetve betegség elfojtására semmiféle befolyással nem birnak, az állattenyésztés fejlődését pedig megakasztják és a gazdáknak évente rengeteg kárt okoznak.

Uj rendeletében a földmivelésügyi miniszter mindenekelőtt különválasztja a szórványosan fellépő betegséget a járványszerüen fellépő sertésvésztől és kimondja, hogy járványos fellépésünek a sertésvész csak akkor tekinthető, ha olyan községben, melyben a sertéstartó udvarok száma: a 100-at meg nem haladja, legalább 10 udvarban, a 200-at meg meg nem haladja, legalább 15 udvarban, 200-on felül van, legalább 20 udvarban lép fel a sertésvész, amikor is a község határát zár alá kell helyezni. De még akkor is, ha az illető községnek folyó, csatorna vagy vasut által elválasztott, vagy más módon (puszta, dülő) külön elhatárolt részei vannak, a zárlat csak a tényleg fertőzött területekre szoritandó és csak akkor terjedhet ki a község egész határára, ha a község határa már majdnem minden irányban fertőzve van.

Addig, mig a sertésvész a fenti arányokat nem ölti, az uj rendelet értelmében csak a fertőzött udvarok és esetleg az azokkal közvetlenül szomszédos udvarok helyezendők zárlat alá. De még az ilyen fertőzött udvarokról is az elöljáróság engedelmével az illető község határán belül azonnali levágás céljából a beteg és a betegségre gyanus sertések jármüveken elszállithatók, de természetesen arra kell ügyelni, hogy más sertésekkel ne érintkezhessenek. Sőt az I. foku hatóság azt is megengedheti, hogy a fertőzött udvarból legkésőbb 5 nap alatt leendő levágás céljából a gyanus sertések más városok közvágóhidjára vagy a budapest-ferencvárosi zárt vásárra is elszállithatók. Az elszállitás ez esetben is az udvarból jármüveken az állomásig és onnan hajón vagy vasuton eszközlendő.

Az olyan udvarokból pedig, melyek a járvány miatt zárlat alatt vannak ugyan, de vészmentesek, a sertések nemcsak levágásra, hanem továbbtartásra is elszállithatók le nem zárt területekre, sőt ha ilyen udvarból a sertéseknek jármüvön való elszállitása nagy nehézségekbe ütköznék, az I. foku hatóság még a sertéseknek lábon való elhajtását is 5 napig érvényes intézkedéssel megen-

Török népélet Boszniában.

Irta: Mujzer Béla.

Bosznia, vagyis délvidéki nyelven: »szikla-ország«, ugyancsak hires nemzetiségéről. A lakosság tulnyomó része török és bosnyák, de jelentős számmal vannak még a szerbek is; utóbbiak főként a délvidéken. Albánok, magyarok és németek kevesen élődnek Boszniában. Hogy a Monarchia e feltve őrzött balkáni kincse rég időktől fogva látogatottságnak örvend és meglehetős idegenforgalommal bir, nagyrészt keleties jellegének köszönhet.

A völgykatlanokban épült városok és falvak kupolás mecsetjeinek kimagasló, sugár minaretjei, a régi századokban kiterjedt török uralom visszamaradt emlékei. Kémény nélküli, alacsony külsejü házak kandikálnak elő a ritkuló lombu fák közül. Messziről vizimalmok egyhangu kelepelése és sebesen futó hegyi patakok vizének locsogó, halk, misztikus melódiája szövődik bele a nyugvó nap sugaraival enyelgő táj selymes légkörébe. Magasba nyuló hegyek övezik a láthatárt, melyek tetejéről apró tengerszemeknek látszik az alant elterülő helyiség.

Banjaluka város, Bosznia legrégibb városa. Nevét a rómaiak idejében épitett fürdőtől nyerte, mely némi változással még ma is épségben áll a Vrbas folyó partján Gornjischer mellett. A nagyterjedelmü várost gyűrűként fogják körül a Starcevic hegység felhőkbe veszett ormai. Harminchárom kisebb és nagyobb mecset tornya emelkedik ki a házak közül. Legnagyobb mecsetjét Fehret pasa neje épitette, ki magyar leány volt. Most mindketten a mecsetbe épitett türbében alusszák örök álmaikat.

Naponta négyszer, a világ négy tája felé fordulva kiáltja a muezzin a mecset tornyából: E Allahu ekber! Allahu ekber! Schedu enla ilahe ill. lellah. Magyarul: Nagy az Isten! Nagy az Isten! Én hiszem és bizonyitom, hogy csak egy Isten van és kivüle nincs több Isten! Mikor a töröknek imaórája elkövetkezik, munkáját félbehagyja és elmegy a mecset elé, hol a kutnál megmosakodik. Mosdás után papucsába lép és mielőtt imájába kezd, mindkét kezét füléhez tartja, ami annyit jelent, hogy nem hall, nem lát semmit, ő azután csak Allaht imádja. Papjaikat hodzsának (szentnek) nevezik. Hodzsa csak az lehet, aki járt a mohammedánok szent földjén, Mekkában, Medinában és imádkozott Mohammed próféta sirjánál. A hodzsa az izlam többi hivőtől megkülönböztethető ruhában jár és fején szines turbánt, avagy fezt, turbánnal körülcsavarva visel. Neki mint a nagy próféta után Allah legszentebb emberének mindenki illedelmességgel tartozik; legyen az gazdag, vagy szegény egyaránt.

Köszöntés alkalmával kezükkel mellüket és homlokukat érintve, alig észrevehetően meghajolnak; ugyszintén kézcsókolás után a köszöntött egyén kezét homlokukkal érintik, hogy ezáltal a szájból a kézre jutott csekély nedvességet felszárítsák. A koran szerint a gazdagnak kell köszönteni a szegényt. Ha

Wotan Kézlámpa
A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa.
Huzott drótszállal 75% árammegtakaritás.
Kapható [illegible] szerelési üzletekben, villanytelepeken és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK [illegible] Budapest, VI., Teréz-körut 30. Gyár-utcza 13.

gedheti, ha megfelelő biztositékok vannak a tekintetben, hogy a sertések utközben be nem fertőztetnek.

A gazdának tehát nem kell tétlenül néznie, hogy miként pusztulnak a fertőzött sertései, hanem idejében értékesitheti azokat, amennyiben pedig udvara nincsen fertőzve, a zárlat dacára még idejében más, egészségesebb vidékre szállithatja a sertéseket s igy megmentheti azokat.

Ezeknek az igen bölcs intézkedéseknek óriási a jelentősége, mert évente milliókra menő károktól óvja meg a gazdaközönséget és megakasztja a sertésállomány nagy részének oktalan elpusztulását. Valóban a legnagyobb elismerést érdemel Ghillány Imre báró földmivelésügyi miniszter ezen végtelenül üdvös uj rendelet életbeléptetéséért.

Az uj miniszteri rendelet további üdvös intézkedése abban áll, hogy zárlat alatt levő udvarokba, külön rekeszekbe, illetve ólakba ujabb sertések beállitását is megengedi, amennyiben azonban ezekre is áttérne a sertésvész, további ujabb sertésküldemények csak akkor szállithatók a fertőzött udvarba, ha azok beállitás előtt közvetlenül a sertésvész elleni vérsavóval beoltattak. Ez a korlátozó intézkedés annyiban fontos, mert a rendelet ezzel elejét kivánja venni annak, hogy valamelyik udvarra a zárlat tulságos hosszu ideig tartson.

A zárlat az utolsó elhullástól számitott 30 nap mulva megszünik, olyan udvarban pedig, melyben csak gyanus sertések voltak, az utolsó megbetegedéstől számitott 30 nap mulva. Utóbbi esetben a zárlat feloldásakor az udvar fertőtlenitése is mellőzhető.

Ha a sertésttartó gazda (birtokos, bérlő, cseléd) lakhelyét változtatni kénytelen, az elöljáróság engedelmével még a fertőzött udvarból is elszállithatja a sertéseket az illető község más udvarába, de ez esetben a sertések régi és uj tartózkodási helye zárlat alá helyezendő. Az uj rendelet ezen intézkedése szociális jelentőséggel bir és a helyét változtató cselédet nagy anyagi károsodástól óvja meg.

A legelőre járó, illetve legelőn tartott sertések zárlata tekintetében is igen szabadelvüen intézkedik az uj rendelet, amennyiben a legelőnek csupán ama része veendő zárlat alá, melyen a fertőzött sertésnyáj tartózkodik és ha a legelő a lezárt területen elfogy (vagy a legelő más birtokos tulajdonába megy át), a község elöljárósága megengedheti, hogy a fertőzött sertésnyáj a község határában más legelőre menjen, mely terület természetesen zár alá kerül és zár alatt marad a régi legelő is, melyen a fertőzött sertésnyáj legelt.

Az uj rendelet értelmében az olyan sertések, melyeken a sertésvész vagy annak gyanuja szállitás (hajtás) közben észleltetik, feltartóztatásuk helyén az illető községben tulajdonosuk számlájára elkülönitendők és zár alá helyezendők, feltéve, hogy tulajdonosuk a sertéseket le nem vágatja. Ha pedig a sertésvészt valamely szállitmányon akkor észlelik, amikor azok a vasuti kocsiból vagy hajóból kirakatnak, a sertések tulajdonosának jogában áll a sertéseket helyben levágatni, vagy a gyanus sertéseket valamely város közvágóhidjára vagy a budapest-ferencvárosi zárt vásárra küldeni, vagy pedig azt is követelheti, hogy a szállitmány ugyanolyan utirányban, ahogyan jött, feladási helyére visszaküldessék.

Nagyjából ennyiben foglalható össze az uj rendelet intézkedései, melyek a gazdákat legközvetlenebbül érintik és amelyeket a gazdaközönség bizonyára általános örömmel fogad. (*Mezőgazdák.*)

Temetőben.

Sirok között járok
Őszi nap alkonyán,
A hervadt virágok
Bágyadtan néznek rám.

Ide járok gyakran
Holtak hazájába
Némán borulni egy
Egyszerü fejfára.

Kakukfüves dombon,
Bedült sirhant mellett,
Távol a világ zajától,
Titkos könnyet ejtek.

Gúnykacaj nem hallszik,
Csupán lombsuttogás,
Itt uralja lelkem'
A szelid megnyugvás.

AZ UJ
„BERSON"
Gummi-sarkot,
mindenki viseli, aki
elegánciára
és
kellemes járásra
valamit ad.
Berson-művek Budapest VII

előbbi erről megfeledkezik, a szegény szó nélkül tartozik elhaladni mellette.

Vizit esetén a férfiak csak férfiakkal beszélhetnek; a nők ezidő alatt szobájukba zárkóznak. Ha idegen személyiség jön a házhoz — dacára a korán szigorának — oly kiváncsiság lepi meg a török asszonyt vagy leányt, hogy titkon leselkedik az idegenre. A ház ura ezzel különben nem sokat törődik; inkább mosolyog az eseten, ha valamit eszrevesz, minthogy ezért megneheztelne. Végtelen jóság jellemzi a török férjet és családapát, ki nejének mindenben kedvét keresi, munkától kiméli és soha a legcsekélyebbel meg nem bántja. A török asszonyok boldog egyetértésben élik át életüket férjeik oldalán. Kézimunkával és könnyü házi teendővel foglalkoznak. Nehezebb munka végzése, mint mindenütt, ott is a szegényre marad. A szegény török nő két keze munkája után él. Ritka hely, hol ilyen nő ne tengetné életét. Bosniában egynejüségben élnek a mohammedánok.

A török vendégszeretet oly nemes karakter, aminek igazi megértéséhez mohammedan sziv és a korán alapos ismerete szükséges. A ház ura vendégét legszebb szobájába vezeti s a kereveten helyet kinálja meg. Rövid beszélgetés után feketekávéval kedveskedik, melynél a barátság jeléül 3 kis findsára valót fogyaszt el a vendég. Feketekávé után rózsabefőtt és sütemény következik, amit végezetül finom török dohány élvezete kisér. Távozáskor a vendéget kikisérik a ház kapujáig.

A törököknél kevés a nemes ember. Beg: grófot jelent. Aga: bárónak felel meg Beglerbég: főkormányzó, mig az effenda: előkelő hivatalnok. A civil életbeliek e cimeitől elturnek a katonai pályán működőké, mely aronban a boszniai török életét nem érinti, mivel csak Törökországban használatos.

A leányok serdült koruk elérte után arcukat eltakarják. Hajukat gyermekéveiktől kezdve vörös színüre festik. Kivétel nélkül szoknyanadrágban járnak a nők. Ruházatuk megválasztásánál vallási fogalmaikkal egyező metódust követnek. Leggyakoribb viselet a fekete ruha, a fejet és arcot eltakaró fehér lepellel. A férfiak ősi, nemzeti viseletet alkotó széles alaku nadrágot, dus zsinórzattal diszitett mellényt és a rendesnél jóval hosszabb szabásu, kaftánszerü kabátot hordanak. Némelyek derekukon szines övvel egészitik ki öltözetüket. A fez viseletétől a török nem tiltható el sem a katonai, sem bárminemü mas közhivatali pályán, mert a korán előirja, hogy a homlokot nem szabad eltakarni és ez egyedül a fezzel érhető el, amitől Allah hivőt megfosztani senkinek sincs joga.

A mohammedán vallási tanai a koránba szentebb könyvük. Főbb tanai: Egy az Isten, Allah. Mohammed az ő legnagyobb prófétája. Tiltja a sertéshus és a szeszes italok élvezetét, továbbá minden oly cselekményt, mely rosszra és mások kárára vezethet. A többnejüséget megengedi. Halál után csak a jók juthatnak be a tulvilági paradicsomba s ne-

HIREK.

Elhunyt apáca. *Málnási* Antal czelldömölki lakos, máv. vonatvezetőnek csak néhány évvel ezelőtt lépett az »Isteni Szeretetről nevezett nővérek« közé Mária nevü leánya, ki a szerzetben Dolóra nevet nyert s hosszas betegség után folyó hó 24-én már vissza is adta tiszta lelkét Teremtőjének. — Temetése 26 án délután volt Budapesten s ez alkalommal Czelldömölkön is harangoztak, ugyancsak Czelldömölkön volt érte tegnap reggel a gyászisteni szolgálat, melyen a gyászoló családon kivül képviselve volt a helybeli apácazárda is.

Választások. Minden politikai pártállástól menten jelezzük, hogy Vasvármegyében a belépő vármegyebizottsági tagok helyébe f. évi *december hó 4-én* leszek a választások. Czelldömölkön *Pálovits* József mandátuma lejárt; értesülésünk szerint *Kelemen* Tivadar állomásfőnök, *Somogyi* Aladár szolgabiró és *Szabó* József (a 48-as párt jelöltje) lépnek föl és mindegyiknek erős a pártja. *A választás csütörtökön délelőtt 9 órától délután 4 óráig tart a városháza tanácstermében.* — Választási elnök Czelldömölkön: Pletnics Ferenc dr., helyettes elnök: Szekeres Pál dr. Alsóságon elnök: Raffel Dénes, h. e. Fülöp Lajos. Csöngén elnök: Horváth Ernő, h. e. Károlyi Endre. Jánosházán elnök: Remete Dénes, h. e. Zollner Béla. Kemenesmagasiban elnök: Hertelendy Gyula, h. e. Mészáros István. Kemenesmihályfán elnök: Hethéssy Elek dr., h. e. Varga Gyula. Kissomlyón elnök: Takách Ferenc, h. e. Benyó Ferenc. Magyargencsen elnök: Hannig János, h. e. Kálmán Béla dr. — Választási jegyzők: Czelldömölk: Loránt Gyula. Alsóság: Kovács Sándor. Csönge: Varga Imre. Jánosháza: Egressy Ferenc. Kemenesmagasi: Belső József. Kemenesmihályfa: Sokoray Elek. Kissomlyó: Benyó István. Magyargencs: Kolosse Ferenc.

Uj egylet. Weörös Józsefné elnöklése mellett ev. jótékony nőegylet alakult Ostffyasszonyfán. A belügyminiszteriumhoz felterjesztették alapszabályukat, de mivel az hiányosnak találtatott az visszaküldetett a vármegyéhez potlás végett.

Ménlóvizsgálat. Nov. 26-án vizsgálták a czelldömölki járás területén található s magantulajdont képező méneket, A 7 megvizsgált mén közül a bizottság kettőt talált alkalmasnak: *Niczky* Ferenc gróf ostffyasszonyfai- és *Raffel* Dénes dr. izsákfa birtokosokét.

Ragályos betegségek. Jánosházán és Kemenespálfán az iskolákat kanyarójárvány miatt lezárták. — Ugyancsak fellépett a kanyaró — bár még csak szórványosan — Alsóságon is. Czelldömömölkön pedig a gyermekek között a fültőmirigylob és bárányhimlő harapódzott el.

A vasutasok kardja. Már régen szőnyegen levő kérdés a vasuti tisztviselőknek karddal való ellátása, mint az már a külföldön régóta érvényben van s célja az, hogy a szolgálatban oldalfegyverrel ellátott vasuti tisztviselők mintegy a közrend őrei is, amely minőségben tényleg szükség is lehet a kardra. A kereskedelmi miniszteriumban többször hozták e kérdést már felszinre. Most éppen 6 éve, hogy a miniszter e tárgyban leiratot intézett a M. Á. V. igazgatóságához, hogy a reform dolgában terjesszen elő javaslatot, az igazgatóság pedig a különböző üzletvezetőségekhez intézett felhivásokat. A jelentések 1907. évi november hó végéig voltak beadandók. Ebből az következik, hogy az ügy ismételten alszik s a jövő 1914. év se fogja kardosan találni a vasuti tisztviselőket.

Feltört pince. Miskor János kemenesmihályfai gazda szőlőhegyén a pincébe ismeretlen tettesek betörtek, de mivel ott bort nem találtak, egy zsák almát vittek el.

Bihun László jánosházai csenbőr járásőrmester egy havi szabadságot kapott. Távollétében Bakonyi István csendőrőrmester helyettesiti.

Halálozás. *Tarr* Ferenc máv. kocsimester f. hó 24-én hirtelen összeesett, amit azonban nem vettek észre. Mikor rátaláltak, már hosszabb ideje a nedves földön feküdt, átfázott s másnap reggelre meghalt. Temetésén, mely szerdán folyt le ritka nagy számban jelentek meg résztvevők. A vasutasok zászlóval vonultak ki, élükön *Kelemen* Tivadar máv. felügyelő-állomásfőnökkel. Halálát özvegye, tiz kiskoru gyermeke és nagyon kiterjedt rokonság gyászolja.

Mesterséges fészekodnk szétosztása. Állatvédő egyesületünk az utóbbi napokban nagy munkát végzett. Megrendelt 585 példány gyermeknaptárt, 200 drb. cserép- és 100 darab fa fészekodut. A gyermeknaptárakat elosztotta a járás összes iskolái között, hogy a tanitók azokat osszák ki igyenesen, a jó magaviseletü, szegényebb sorsu tanulók között Minden iskola kapott még 1 cserép és 1 faodut is, hogy a tanitók megtanithassák a gyermekeket, az oduk helyes felfüggesztésére, kezelése és ellenőrzésére. Ezenfelül az egyesület tagjainak mindegyike kapott 1 vagy 2 feszekodut s megküldetett nekik az oduk kezelésére vonatkozó nyomtatott utmutatás is. A czelldömölki tagok Göttmann Bódog egyesületi elnöknél vehetik át a rájuk eső fészekodukat, ha ilyenre igényt tartanak.

Tüz. Mult vasárnap és hétfő közötti éjjel 1 óra tájban ismét tüz volt Czelldömölkön. A Horváth Elek-utcában Kis Zsigmond, Németh Imre és Velekei István tulajdonát képező három lakóház égett le. A kár biztositás révén jórészt megtérül. A tüz okát illetőleg különböző verziók vannak forgalomban; a vizsgálat folyik.

Műtrágyák használatának terjesztése. A műtrágyák termésfokozó hatásának tudatában van ma már mindenki. Az utóbbi évek nagy terméstöbletei jóformán mindenkit meggyőztek már arról, hogy a modern gazdálkodásnak elengedhetetlen kelléke a műtrágyák kiterjedt alkalmazása. Mégis vannak uradalmak, középbirtokosok, amelyek többnyire forgótőke hiánya miatt — nem alkalmaznak műtrágyát. Ezen a bajon kiván segiteni az alakulóban lévő Többtermelő részvénytársaság olyan módon, hogy ingyen műtrágyát fog kiosztani, melynek ára csak többtermelés esetén fizetendő meg, a mütatkozó nyereségen pedig osztozkodik a részvénytársaság a föld tulajdonosával. Fontos közgazdasági feladatot fog tehát teljesiteni a részvénytársaság, melynek alakulásu és működése elé különösen a gazdakörök néznek nagy érdeklődéssel. A Többtermelő Részvénytársaság ideiglenes irodája (V, Mérleg-u. 11) megkeresésre szivesen küld részvényaláirási ivet.

A Szent Imre segitő egyesület Szombathelyen Mikes János gróf megyéspüspök elnöklete mellett mult csütörtökön gyülést tartott, melyen a nyugdijas papok nyugdiját 1800 koronára emelték föl. A gyülésen a többek közt Kiss Sándor káldi plébános is élénk résztvett.

A gőzgépkezelők és kazánfűtők legközelebbi kébesitő vizsgái Sopronban december hó 8-ik napján délelőtt 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez küldendők Deák-tér 8.

A karácsony előtti vasárnap munkaszünete. A kereskedelemügyi miniszter néhány évvel ezelőtt rendeletet adott ki, amely szerint Budapest székesfőváros területén a karácsonyt megelőző vasárnapon az ipari és kereskedelmi elárusitást és házhoz szállitást egész napon át egyszersmindenkorra megengedte. A vidéken azonban a szóban levő vasárnap egész napon át az ipari és kereskedelmi elárusitás és házhozszállitás csak az esetben végezhető, ha a miniszter ezt külön engedelmezi. Az O. M. K. E. az utóbbi értelemben tett most a kereskedelemügyi miniszternek előterjesztést, kérve, hogy függessze föl az ez évi december 21-re eső vasárnapra a munkaszünetet, külön rendelettel a vidékre nézve is.

Uj cigaretta. A kincstári dohányjövedék legközelebb uj cigarettafajtát szándékozik az általános forgalomba hozni. Az uj cigarettának neve Miriam lesz. Az uj cigaretta öt-tiz darabos csomagolásban darabonkint 5 fillérért kapható és kiállitása szebb lesz, mint az eddig forgalomban levő szivarkáké. A Miriam cigaretta szopókával és szopóka nélkül és aranyvéggel ellátva kerül forgalomba.

---

hogy bárki is kizárassék az örök életből, a földi lét alatt buzgó vallásosságban élnek.

Bosznia utolsó királya Stephan Tomasevics volt. Midőn a törökök országát elfoglalták, lefejezték. Halála helyét kápolna jelöli. Porladozó földi maradványai a Ferenc-rendűk templomában pihennek Jajczeban.

Történelmi nevezetesség szempontjából Jajcze áll első helyen Boszniában. A keresztténység kezdeti idejéből fennmaradt katakombák egész földalatti várost alkotnak. — Hosszu, szük üregek ágaznak szét a föld mélyében, hova sohasem hatol be a napsugár fénye. Háborus időkben jó menedékhelyek voltak az elrejtett, titkos alagutak. Temérdek csontra és régi leletre akadtak a kutatók. Egy török közmondás azt tartja: »aki nem látta Jajczet, az nem volt Boszniában«. Jajcza városa kedvező fekvésénél fogva méltán nevezhető szépnek. A Vrbas folyó vizesései remek látványt nyujtanak. A hegyen elterülő várra, a körülötte épült török házakra és mecsetekre gyönyörü kilátás nyilik a sziklás hegyoldalon épült Gradhotelből. Jajce köz- és magánépületei közül kiemelkedik régi idők egy nagyon szomoru emléke, az éhségtorony, hova az emberek százait és ezreit dobták, kik ott éhen haltak. A városhoz közel magas hegyen állnak Bocac városának romjai. Hajdan rablólovagok főfészke volt, ma csak düledező falai látszanak a messzeségbe.

Banjalukától Jajceig szük hegy utakon halad az autó. Eddig vasutvonal létesitése lehetetlen volt. Nemrég készült egy terv, mely szerint 34.000.000 korona költséggel 4 év alatt épülne meg a vasut Jajceig, hol a fővonalba leendő beágazással, könnyü szerrel Sarajevóba lehetne jutni.

Bosznia minden városának más és más érdekes látnivalója van, ugy hogy ott az idegen a legnagyobb megelégedéssel hódolhat passióinak.

Vásáraink iparosaink figyelmébe. A soproni kereskedelmi és iparkamara a kerülete vásártartó községeiben érvényes vásári helypénzdíjszabásokat megyénként csoportosítva (Sopron, Moson, Vas és Zalamegyét illetőleg) összegyűjtötte és sajtó alá rendezte. A kiadvány, amely, hogy minél használhatóbb legyen, a vásári határnapok felsorolását is tartalmazza, jó szolgálatot tesz mindenkinek, aki a gyűjteményben felsorolt községek vásárait árui értékesítési céljából felkeresi. A hivatalos díjszabályzatok másolatait tartalmazó gyűjteményt egy vásározó sem nélkülözheti, ki nem akar a vásári helypénzt szedő községek esetleges tévedései miatt a szükségesnél magasabb helypénzt fizetni s aki az egyes községeknek egymástól eltérő díjszadásaiban el akar igazodni. A gyűjtemény első része, amely Sopronvármegye községeinek és Sopron sz. kir. városnak helypénzdíjszabásait tartalmazza, most hagyta el a sajtót. E részt a soproni kereskedelmi és iparkamara, 30 fillér önköltségi ár levelbélyegekben való beküldése ellenében bármely érdeklődőnek bérmentve megküldi.

Igazsága volt. Pápocz és Kenyeri községek közötti uton találkozott s czelldömölki vásárra menő utjában Dolfi bátyánk egyik furfangos birtokossal.

— Hová iparkodik, Dolfi? — szólítja meg.

— Az országos vasárra, tekintetes uram.

— Nem megy sehova! Érti? Azonnal kiteríti a batyuját, mintha országos kirakóvásár volna itt.

— De kérem, kinek pakholjak ki, mikor nincs egy vevő sem.

— Semmi köze hozzá. Pakoljon ki azonnal. Ha én azt mondom, hogy vásár van, hát akkor vásár van? Érti?

Dolfi bátyánk kipakkolt. A földbirtokos fitymálva turkált a portékái között és sorra ócsárolta a sok árut:

— Hát ez fém? . . . Ez is tükör? . . . Hát ez meg mi az Isten csodája?

Hanem ezt már a kereskedő is megsokalta s méteressel hátulról nagyot huzott a földbirtokos hátaközepére. Ez hirtelen megfordult és dühösen förmedt rá Dolfi bátyánkra.

— Mi volt ez? Ki merte tenni azt?

Dolfi bátyánk alázatosan meghajolt előtte s bajusza alatt mosolyogva ravaszul jegyezte meg:

— Kiki tudhatja eztetet, kérem alássan, ebben a nagy sokhadalomban.

A vármegyéről. Mult hétfőn megtartották a vármegye közgyűlését, melyen csak 48 bizottsági tag jelent meg. A főispán a többek között bejelentette, hogy a tisztviselők mandátuma egy évvel meghosszabbittatott, tehát a szokásos tisztujitás az idén elmarad. A főispán megujitója után az alispán terjesztette elő a vármegye negyedévi állapotáról szóló jelentését. Ezzel kapcsolatban Okolicsányi Dénes nagybirtokos, bizottsági tag a vármegye északi és déli részeiben uralkodó száj- és körömfájas és a fertőzött vidékek közelében tartott állatvásárok miatt interpellált, mire az alispán megnyugtatólag válaszolt. Utána a [illegible] pontban az ujszerű vásárok [illegible] javaslatai szerint a közgyűlés hamarosan-takarosan még déli harangszó előtt elintézte. Tehát többé a vármegye törvényhatósági bizottsága [illegible] a régi vármegyére el van parentálva, következik pedig [illegible] a közigazgatás gyökeres reformja.

A balesetbiztositási terhek ellen. Régi sérelme az iparosságnak, amely évek óta foglalkoztatja a czelldömölki ipartestület elöljáróságát ép ugy, mint minden egyes iparostársunkat. Ugyanis hat év óta áll fönn ez az intézmény, de ez idő alatt csak panasz volt ellene. A terhek évről-évre emelkednek anélkül, hogy a munkaadók a most már elviselhetetlen nagyra nőtt terhek ellenében csak egy kis ellenértéket is kapnának. A betegsegélyezés összes terhei 1909 ban 14 millió koronát tettek ki, melynek egyharmadát fizették a munkaadók, mig 1912-ben már 32 millió volt a betegsegélyezés összes költsége, melynek már a felét, 16 milliót fizették a munkaadók. Ha most ehhez hozzáveszszük a balesetbiztositásnak 10 milliora rugó költségeit, a magyar iparra a mult évben 26 millió korona teher zudult, melynek alig van valami kis ellenértéke. Ezért mozdult meg az egész ország s követeli most már a törvény revizióját. Képtelen terheket ró az iparágakra különösen a balesetbiztositás. A baleseti járulékokat minden év végén hozzá nem értő szakavatatlan emberek állapitják meg és pedig az előző évre vonatkozólag, igy a munkaadó még egy év mulva se tudja, hogy mennyibe kerültek a munkásai a mult évben. A dijak elrisztó emelkedést mutatnak az elmult hat év alatt: azok 25 fillérről 3 K 58 fillérre emelkedtek, ami csekély 14000 százalékos emelkedést mutat. — Az ipartestületek országos naggyülésén fognak határozati javaslatot elfogadni, mely gyűlésen — azt hisszük — a mi ipartestületünk is képviselteti magát.

Vasut Észak-Magyarország és Fiume között. Kismarton és vidékének iparosai azzal a kérelemmel fordultak Sopronmegyéhez, indítson országos mozgalmat Észak-Magyarországot és Fiumét összekapcsoló vonal létesítése iránt. A vármegye magáévá tette az ügyet; az átirat alapján most Mosonmegye is foglalkozik a tengerpartig vezető vasut eszméjével.

Élesztő nélkül való szesz. Azt irják Győrből, hogy az ottani szeszgyar és finomító részvénytársaság szenzációs találmannyal, az élesztő nélkül készitett szeszszel lepte meg a gazdasági piacot. Az ujfajta szesz lényegesen olcsóbb és naponkint 15—20 vagonnal képes előállitani a gyár. Mivel élesztőt nem tartalmaz a szesz, annak élvezését az izraelita ritus is megengedi. A találmány az egész szeszpiacon nagy átalakulást fog eredményezni.

A régi olcsó élet. Ha manap két ember beszélni kezd, öt perc mulva kétségtelenül rátér a drágaságra, visszakivánva a régi időt, amikor sokkal olcsóbb volt minden.

Alább közünk néhány kivonatot egy régi hivatalos irásból, melynek cime a következő: 1813-dik esztendei böit más hava 29-ik és következő napjaiban Szegvár helyiségében tartatott tekintetes nemes Csongrád Vármegyének közgyűlése alkalmatosságával a czélbeli mesteremberek kézi müveinek és munkáik ara szegődött czeledek, szolgák és napszámosok bére.

A vendégfogadósokra nézve reguláris árszabály:

Egy portio leves, bármely féle legyen is 2 kr.

Tehénhus a hozzávalóval együtt 4 kr.

Egy portio bármily néven nevezendő főzelék 5 kr. detto be tsinált ide értvén a böti eleseget is 8 kr., detto tésztáß étel 8 kr.,

Egy fertál csibe petsenye 8 kr.

Egy fertál liba petsenye vagy kátsa petsenye 8 kr. Egy portio pulyka vagy boriu

Egy portio Sült halnak bármely neme 12 kr

Megjegyzés: Bármely petsenyéhez a fentebb kitett taksák mellett salátát is kötelesek adni a kortsmárosok.

Ha pedig egy társaságban többen esznek, ezen esetben 3 tál ételért fog fizetni minden személy 10 krt.-t.

Azon esetre, ha a 3 tál ételen kivül petsenye is adatik, 16 krt.

Hat tál ételért, ide nem értvén a borf és kenyeret 30 krt.

. . . De jó lenne az ilyen olcsó helyre ma — traktába menni.

Lopás. Stankovics Dezső jánoshazai cserepessegéd, az ottani korcsmában Hetyei József egyházashetyei gazda egyik lovárói a pokrócot ellopta. A csendőrség a tolvajt feljelentette

A szappanipar veszedelme. A osztrák Schicht-szappangyár veszedelmes terjeszkedése rémitgeti a szappanipart. Husz milliós alaptőkéjének negyven millióra történt felemelése nem czélz egyebet, minthogy megkezdett kisajátitó müveleteit folytassa s igy a kipusztitott vállalatokat egyesitve az egyedáruságot megszerezhesse. Leszáremelés, melyre példa még nem volt. A körlevelei szétmentek, melyben 10—13%-os áremelést jelent.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazon rokonok, ismerősök, jóbarátok, különösen pedig a czelldömölki temetkezési egyesület igen tisztelt tagjainak, kik felejthetetlen jó férjem, illetve atyánk

Tar Ferenc

máv. kocsimester

elhunyta alkalmából részvétüket nyilvánitani, a temetkezésen megjelenni és ezáltal nagy fájdalmunkat enyhiteni szivesek voltak, fogadják köszönetünket.

Czelldömölk, 1913. évi november hó 26-án

A gyászoló család.

Berecz Lajos

kereskedelmi kertészete

CZELLDÖMÖLKÖN.

Vágott és cserépvirágok

mindenkor kaphatók.

Menyasszonyi és alkalmi csokrok, virágkosarak azonnal készülnek olcsó árak mellett.

élővirág koszorukat

Virágüzlet: Kossuth Lajos-utca.
Kertészeti telep: Bástya-ut.

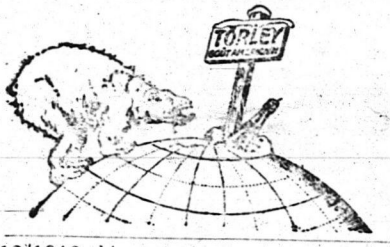

12/1913. biz. szám

Hirdetmény.

Magyargencs és Kemeneshőgyész községek telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhirré teszi, hogy az 1886. XXXVIII. és az 1891. XVI. törvénycikkekben előírt helyszini eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító **1913. évi december hó 15. napján** az azonositás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogvá felszólittatnak.

1. mindazok, akik a tjkönyvben előforduló bejegyzésre nézve okadolt előterjesztést kivánnak tenni, hogy a bizottság előtt, a kitüzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog tkvi bekebelezését a kitüzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerü beadvány utján kieszközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átirásra az 1886. XXIX. t c. 15—18. és 1889. XXXVIII. tc. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánitsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesithetik és a bélyeg és illetékelengedés kedvezményétől is elesnek.

3. Azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánitása végett a kiküldött bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Czelldömölk, 1913. november 10.

A betétszerkesztő bizottság:

Hussy, kir. járásbiró.

Fehér Sándor, betétszerk.-telekkvezető.

ZAKOTS ISTVÁN

kelmefestészete és vegyészeti ruhatisztitó intézete

PÁPÁN, Szentbenedek-tér 16.

(Saját házamban.)

Vidéki megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Steckenpferd liliomtejszappan

elérhetetlen hatásu szeplők eltavolitására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrapolásra, mit szamtalan elismerőlevéllel bizonyithatunk. Gyógytárakban, Drogeriákban, Illatszer és fodrászüzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy páratlan hatásu női kézápolásra a Bergmann »Manefa« liliomkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható.

HORNYOLT CSERÉP

kitünő minőségben kapható

özv. Tory Györgyné

villanyüzemü téglagyárában Czelldömölkön a következő árak mellett:

Hornyolt cserép 1000 darab 65 K.

» kátrányozott cserép 1000 db. 75 K.

A hornyolt cserép tartósságáért és fagyálló képességéért jótállást vállalok.

BUTOROK.

Rez és vasbutorok, háló, ebédlő szálloda, kórházi és kerti berendezések, gyermekagyak, gyermekkocsik, acél sodrony agybetétek, kocsiülések, loszór és afrik matracok, diványok, rézkarnisok, ablakrolettak, redőnyök, mozsdóasztal és mozsdó-készletek, szoba kloset, fa és széntartók, kályha ellenzők, tüzelő készletek, ruha-fogasok, patkány és egérfogókat legjutányosabban szallit.

GARAI KÁROLY

réz és vasbutor készitő ARAD.

SZALAY GYULA

temetkezési vállalata

CZELLDÖMÖLKÖN, SÁGI-UTCA.

Nagy választékban raktáron tartok diszes érc és fakoporsókat, koszorukat és minden a temetkezéshez szükséges cikkeket.

Hullaszállitást s minden egyéb megbizást a legnagyobb gonddal, pontossággal végezek ugy, hogy a gyászoló családnak akár helyben, akár vidéken, miről sem kell gondoskodnia.

Temetéseket a legegyszerübbtől, a legdiszesebbekig elvállalok és azokat a kegyelet megadásával végzem. Ravatalokat felállitok, mely célra pompás diszletek állanak rendelkezésemre.

Városunk vidéke n. é. közönségének szives jóindulatát kérve, vagyok mély tisztelettel

Szalay Gyula asztalos, Czelldömölk, Sági-utca.

Karácsonyi ajándék

a legszebb és legolcsóbb vásárolható

KLAPPER FÜLÖP

butoráruházában Celldömölkön (Gayer-ház)

ahol az eddigi árak

25—30 százalékkal leszállittattak.

Butortvenni szándékozók minden vételkényszer nélkül tekintsék meg a raktárt, ahol meggyőződnek, hogy a mai nagy drágaság mellett is lehet szépet és tartósat olcsó áron venni.

Egy teljesen felszerelt bükkfa hálószoba (masziv munka) sodrony-betéttel és matraccal 400 korona.

Egy kihuzós asztal 80|100 cm. massziv tetővel 32 K. 4 darab valódi bőr ebédlő-szék 40 K. 1 réz rudas diván afrikkal tiszta kárpitos kézimunka 64 K.

Azonkivül ebédlő és szalon-berendezések, garzon és elöszobák, teljes konyha berendezések, továbbá vasuti táskák, böröndök, utazó kosarak, szőnyeg és ágygarniturák, függönyök, pipere cikkek, mindenféle kefeáruk saját készitményben.

Nagy karácsonyi vásár mélyen leszállitott árakon.

Nyomatott Dinkgréve Nándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Czelldömölk